

37.091.39(082)

С 91

Міністерство освіти і науки України
Криворізький державний педагогічний університет
Кафедра педагогіки і методики трудового навчання

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРАЦІ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції

Кривий Ріг
2006

Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин; За ред. В.Г. Кременя.-Тернопіль: "Богдан", 2004. -384с.

2. Ельбрехт О.М. Педагогіка вищої школи: Модульний лекційно-практичний курс. —К.: Європейський ун-т.- 2005. -78с.

3. Модульна технологія вивчення курсу "Педагогіка". Навч. посібник/

Т.А. Алексєєнко, Т.Д. Мишковська, В.В. Сушанко.-Чернівці: "Рута", 2002.-159с.

4. Управление образовательными системами: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. Заведений / Т.И. Шамова, Т.М. Давыденко, Г.Н. Шибанова; Под, ред. Т.И. Шамовой.-М.: "Академия", 2002.-384с.

5. Фурман А.В. Модульно-розвивальне навчання: принципи, умови, забезпечення: Монографія. — К.: Правда Ярославичів, 1997.- 330 с.

6. Шкіль М.І., Грищенко Г.П. Підготовка педагогічних кадрів за ступеневою системою // Педагогіка і психологія. — 1994. — № 2. — С. 94-101.

Кучер З.С.

старший викладач

ІПФ КДПУ

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ КОМПЕТЕНТНОГО СПЕЦІАЛІСТА

В умовах інтенсивного розвитку світової науки, збільшення потоку нової інформації в усіх галузях науки принципово змінюється мета та задачі професійної освіти. Постає необхідність готувати спеціаліста, у якого є постійна потреба у поповненні знань, у самовдосконаленні, самореалізації.

Мета статті: розкрити інноваційні підходи до підготовки компетентного спеціаліста при запровадженні основних принципів модуль-

ної технології навчання у сучасному ПТНЗ.

На сьогодні професійна освіта частіше і ставить перед собою задачі підготувати висококваліфікованого спеціаліста, а це звужує ви-моги, бо кваліфікація зводиться до потенційної можливості виконати завдання тільки в даній галузі діяльності. Як зазначає П.І.Сікорський, необхідно готувати компетентного спеціаліста, бо компетентність – це не тільки певний розряд, це реальна здатність індивіда досягти за-даного результату роботи або поставленої мети. Компетентний спе-ціаліст – це людина, яка вміє самоудосконалюватись, брати на себе більш відповідальні та складні завдання, оперативно переходити на нові технології [1, с.13].

З метою зацікавлення учнів у пізнавальній діяльності ефектив-ним засобом є постійна підтримка необхідної напруги процесу нав-чання. Це досягається зміною форм спілкування, а саме індивідуальна робота, робота в парах, із усією групою, з групою з 3-6 студентів. При таких формах спілкування є можливість делікатно підтримувати суперництво між групами, між окремими особами. Учні, що мають прогалини в знаннях та вміннях швидше адаптуються, вони активніше включаються в пізнавальну діяльність, досягаючи певних позитивних результатів, почуваються впевненіше.

Роботу в парах, у великих та малих групах зручно і доціль-но організувати в ігровій формі, незвимушена атмосфера сприяє формуванню важливих якостей особистості, набуттю певного рівня знань та вмінь. В таких ситуаціях навіть складні питання та завдання вирішуються простіше, легше. Головне, результати цієї роботи повинні бути оцінені й самими учнями, і викладачем, а підсумки обов'язково оприлюднені. Кожен намагається добитися визнання у товаришів, у викладача, тому це один із важливих стимулів у навчанні. Схвалення певних позитивних досягнень викладачем зачіпає самолюбство учня і він працюватиме ще інтенсивніше.

Іншим стимулом, що безперечно викликає бажання працю-вати, підвищує самостійну пізнавальну активність є завдання, зміст яких цікавий та привабливий. Загалом відомо, що задачний підхід для активізації пізнавальної діяльності учня є найефективнішим. За-

пропоновані завдання складено з урахуванням певних дидактичних та індивідуальних цілей учня. Різномірний підхід враховує ступінь підготовленості учня до їх виконання, а зміст завдань тісно пов'язаний із практикою їх застосування як в подальшому навчальному процесі так і на перспективу.

Особливої уваги ми приділяли підбору завдання на перший рівень складності, де робота учня більше відтворююча, репродуктивна. Зацікавленість можна створити за рахунок постановки задачі розробки конструкції простих виробів, але для особистого вжитку.

Завдання другого рівня складності носять частково пошуковий та творчий характер, вимагають від учня прояву уяви, вміння аналізувати, систематизувати, відбирати інформацію відповідно до завдання.

До завдань третього рівня запропоновано такі, що містять певну проблему, для вирішення якої учень повинен вміти застосувати на практиці набуті раніше знання в ситуаціях, що не є стандартними. Необхідно мати навички, при потребі, добувати нові знання та брати на себе відповідальність за прийняті рішення. Привабливість завдань по мірі зростання їх складності повинна зростати аби стимулювати бажання учня просуватися від простого до складного, від незнання до знання.

Зміст дисципліни поділено на певну кількість змістових модулів, які в свою чергу розподіляються за рівнями складності. Перший модуль є основою, базою для вивчення наступних, які є самостійними модульними одиницями і можуть вивчатися в будь-якій послідовності. Модуль включає певну кількість навчальних та учбових елементів.

При вивченні першого модуля доцільніше більше використати навчальних елементів, які передбачають допомогу з боку викладача. Вже в наступних модулях навчальні елементи можна залишити тільки для першого рівня складності, а другий та третій замінити учбовими елементами, в яких передбачається високий рівень самостійності учнів при мінімальній (а можливо і зовсім без неї) допомозі з боку викладача. Таким чином, запровадження навчальних та учбових елементів у структуру модуля сприяють формуванню в учнів самостійності

як важливої професійної якості майбутнього спеціаліста.

В основу концепції модульної системи професійного навчання, яка розроблена Міжнародною організацією праці, покладено модулі трудових навичок. Такий підхід дійсно створює умови для формування групи слухачів та їх випуск залежно від того, скільки часу потрібно для засвоєння модуля трудових навичок з відповідної професії, дає можливість швидко підготувати робітника. Але, на нашу думку, це призводить до втрати головного – спеціаліста творчого та ініціативного.

Нові підручники з технології виготовлення жіночого одягу, моделювання одягу побудовані як модульні, і цим вигідно відрізняються від раніше випущених. Ознайомившись з їх змістом та структурою, обмінявшись думками із викладачами професійної освіти, ми прийшли до висновку, що підручники такого типу екстрай потрібні, але вони мають ряд недоліків, які необхідно враховувати в подальшій роботі.

По-перше, немає поділу програми на змістові та рівневі модулі, натомість вона складається лише з навчальних елементів. По-друге, тести та практичні завдання, подані в підручниках, не сприяють розвитку творчого мислення. Такий підхід пропонує Міжнародна організація праці, але в таких умовах ми готуємо робітника-робота, людину обмежену і безперспективну. По-третє, в підручниках не запропоновані критерії оцінювання знань та навичок. По-четверте, в завданнях не виділено рівні складності. Ми зробили спробу врахувати вказані недоліки при розробці дидактичного забезпечення дисципліни, що викладається в системі модульного навчання.

Оцінити правильно, об'єктивно, не принизивши гідності учня – це не зовсім просто. На сьогодні розроблено та опубліковано типові критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у професійній підготовці. Та вони являються тільки основою. Тому необхідно допрацювати критерії, враховуючи специфіку дисципліни та видів робіт, що студент повинен виконувати.

З метою стимулювання потягу до виконання завдань вищого рівня складності пропонуємо диференційний підхід до оцінювання, який полягає в наступному. Правильна відповідь тестових завдань

першого рівня складності оцінюється одним балом, другого рівня – двома балами і третього рівня – трьома балами. Тестові питання і завдання бажано застосовувати для контролю на таких етапах навчання: перший – після вивчення теми, другий – після вивчення модуля, третій – по завершенню вивчення всього курсу. З метою контролю теоретичної підготовленості учнів доцільно до кожної теми складати контрольні питання в трьох рівнях складності.

Тематика лабораторно-практичних робіт розроблена так, що враховує кожний тип машин з усім необхідним дидактичним забезпеченням: схеми, механізми, тестові питання, тестові завдання, критерії оцінювання, практичні вправи. Тестові питання та завдання складено в трьох рівнях складності, що дає можливість обрати бажаний рівень. До того ж можна обирати послідовність вивчення: від простого до складного, або відразу складні завдання.

Окрім цього учням пропонуються такі види завдань: замалювати схему готового шва за зразком виконаним на машині відповідного класу; домалювати на схемі заправлення машини (нитки позначити різними кольорами); замалювати схему заправлення з натури; записати схему заправлення по пам'яті; описати схему утворення стібка; розставити позиції на структурній схемі у відповідності до переліку деталей; вибрати та записати назви деталей у таблицю, розмістивши їх за номерами; зафарбувати на схемі механізми машини різним кольором. Такого роду завдання будуть сприяти формуванню уміння правильного регулювання натягу ниток при заміні ниток або матеріалів, що зшиваються. Такі вправи як заправлення ниток, регулювання натягу верхньої та нижньої ниток, заміна голки, намотування ниток на шпульку, мащення та чищення машини повинні бути доведені до автоматизованої дії, коли дія виконується вже без мисленнєвого контролю правильності виконання.

При виконанні часткових репродуктивних завдань на першому рівні передбачає обов'язкове відпрацювання вище перерахованих вправ. Та завдання складено так, що учневі потрібно самому змалювати, дослідити, проявити уважність та спостережливість, щоб їх виконати.

При оцінюванні практичних вправ враховується не тільки якість виконаної роботи, але й: 1) витрачений час — із його більшими витратами кількість балів зменшується пропорційно; 2) кількість спроб до якісного виконання вправ; 3) використання матеріалів різного ступеню складності обробки. Прозорість, доступність, можливість здійснення самооцінки та самоперевірки — такі основні переваги рейтингової оцінки. Критерії оцінювання тієї чи іншої роботи перетворюють формальну оцінку на обґрунтовану, виражену.

Це дає підстави вважати, що: 1) запровадження інноваційних педагогічних технологій або їх елементів; 2) розробка різнорівневих завдань; 3) визначення критеріїв для оцінювання текстових завдань та практичних вправ; 4) рейтингова система оцінювання; 5) мотивація учбової самостійної діяльності; 6) урізноманітнення використаних дидактичних засобів створюють оптимальні педагогічні умови для успішного вивчення дисципліни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сікорський П.І. Кредитна модульна технологія навчання: Навч. посіб. — К.: Вид.Європейського університету, 2004. — 127с.